

Seja konstituante. Otvoritev pariške konference.

Korošec pri Pašiču in Protiću. Protić položi še drugi mandat? Wilson za samoodločbo Rusije.

Kombinacije.

Maribor, 26. januarja.

Težka borba, ki traja že od prvega sestanka konstituante za sestavo vlade, oziroma delovne večine, je marsikomu nepojmljiva in v nepoznanju razmer se sestavljajo včasih najnezmogljive kombinacije, sestavlja tudi različno časopisje pred vsem pa klerikalno, ki s posebnim veseljem prorokuje dan za dnem padec sedanje vlade ter sklopljenje čisto nove strankarske kombinacije.

Da dokažemo naivnost in nemožnost takih kombinacij, hočemo navesti ta stvarni pregled vseh mogočih političnih kombinacij v konstituenti.

Sedanja vlada je sestavljena iz demokratov in radikalcev. Demokratov je 96, radikalcev pa 95, skupno torej 191. Po tej teži pa stoji za to vlado v vsakem slučaju še 42 zemljoradnikov ter 17 socializmov, vseh skupaj je torej 244. Odstotne opozicije ima ta skupina: 24 klerikalcev, težakih zajedničarjev, 5 hrvatskih zajedničarjev ter 4 bunjevce, skupaj torej 39. Muslimani, katerih je 28, kolebajo sem in tja, 51 komunistov je tudi neopredeljenih, 50 Radičevcev pa se politične borbe v konstituenti sploh ne udeležuje. Vseh teh neopredeljenih je skupaj torej 129.

Vzemimo pa sedaj, da se 28 muslimanov ter 51 komunistov tudi pridruži tej imenovani opoziciji, potem bi znašala ta opozicija 118 poslancev napram 244 vladnim, v veliki manjšini pa ostane tudi sedaj, če pridejo v Beograd Radičevci ter se pridružijo tej opoziciji, ki bi potem štela 186 poslancev.

Vzemimo, da bi se Protiću res počeelo razbiti demokratsko-radikalno

koalicijo. V tem slučaju bi sestavili vlado radikalci 95, klerikalci 24, težaki zajedničarji 6, hrvatski zajedničarji 5, bunjevci 4, muslimani 28, skupaj bi jih bilo torej 162 zelo heterogenih elementov, opozicija demokratov 96, zemljoradnikov 42, socializmov 11 ter komunistov 51 pa bi znašala 200 poslancev in tudi če pritegnemo k tej kombinaciji še 50 Radičevcev, bi imeli le 212 poslancev, napram 200 članski opoziciji, kateri pa bi bilo treba pristeti se 2 nar. socialista ter dr. Trumbića. Ta večina bi bila tako majhna, da bi jo najmanjša sapica lahko podrla.

Ta kombinacija pa je le iluzorna, ker bi v slučaju sestave take reakcionarne vlade ne šli vanjo vsi radikalci, nego le Protićevi osebni pristaši, ter bi jih od skupine 95 odpadlo najmanj 50 in ako bi se jih teh 50 pridružilo opoziciji, bi ta opozicija štela tudi brez komunistov 199 članov, napram vladnim 162 poslancem, s komunisti vred pa celo 249 poslancev.

V slučaju pa, da bi se uveljavila dvetretjinska večina, kot to zahtevajo klerikalci in zajedničarji, potem pa bi bilo sploh nemogoče sestaviti delovno večino, vsaj brez demokratov čisto gotovo ne, ker bi kompaktni blok demokratov, zemljoradnikov in socializmov, 149 članov, presegal za 10 maksimum neškodljivih 139 glasov ene tretjine 419 glasov, ker bi znašale vse ostale stranke skupaj komaj 268 glasov, dočim bi jih morale minimalno 279.

Iz teh kombinacij je razvidno, da niti sedanja opozicija, niti katerakoli reakcionarno koalirana skupina ne bi mogla nadomestiti sedanje kombinacije

ter so vsi tozadevi trudi in upi prazni in brezuspešni.

Na ta način se torej ne da nič doseči. Se slabše pa je za sedanjo opozicijo, ako ne priseže. Doslej niso prisegli klerikalci, oboji zajedničarji, komunisti ter Radičevci, skupaj torej 140 poslancev. Ako tudi sedaj ne bodo prisegli, bodo njihovi mandati razveljavljeni ter bodo razpisane za te mandate nove volitve. Ker bi se te volitve vršile po proporciju celotnega števila volilcev, bi izšle te skupine iz volilne borbe zmanjšane, če bi volitve izpadle tako kot prvič, najmanj za polovico, torej bi jih od 140 ostalo le 70, dočim bi ostalih 70 mandatov pripadlo onim strankam, ki so prisegle. Radičevci bi imeli potem le 25, komunisti tudi 25, zajedničarji 5, a klerikalci le se 14 poslancev.

S tem pa bi bila opozicija popolnoma ubita.

Ljudsko štetje.

Po naredbi o popisu prebivalstva in domačih živali z dne 31. marca 1920, št. 385 se vrši popisovanje prebivalstva in domačih živali na celokupnem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v času od 28. januarja do 10. februarja t. l. v celi državi obenem. Popis ima dognati številčno stanje prebivalstva, kakoršno bo o polnoči med 31. januarjem in 1. februarjem 1921. Hkratu s popisovanjem prebivalstva se bo vršilo tudi popisovanje domačih živali privatnih lastnikov, državnih, deželnih itd. in pa vseh hiš in drugih poslopij, ki v njih stanujejo ljudje. Podatki tega popisovanja ostanejo uradna tajnost in jih nikakor ne bo mogoče uporabiti z namenom, da se pre-

na njej kot običajen mrzel led, nego se potopi kot kamen.

Vsekakor je voda edina snov, ki se tako čudno „obnaša“, če je izpostavljena silnemu pritisku. Slišali ste že naprimer o fosforu. — Prve vžigalice so imele glavice iz fosfora in te so se svetile, če smo potegnili z dlanjo po njih v temi. Fosfor se pozna navažno v dveh oblikah. Ena oblika je voščeno rumenkasta, druga pa rdeča in znana kot alotropičen fosfor. Obe obliki sta praktično enaki v svojih splošnih karakteristikah, edino to je, da se rdeči fosfor ne vname tako rad kot beli. Beli fosfor se tako rad vname, da se ga ne sme nikdar pustiti na zraku, vedno se mora nahajati v vodi ali pa v petroleju, ko hitro pride v dotiko z zrakom se vžge že, če podrgnemo po njem s kurjim peresom. Ta fosfor je mehak kot vosek in ne prevaja elektrike. Če ta fosfor izpostavimo pritisku 175.000 funtov na kvadraten palec, tedaj se spremeni v popolnoma novo snov, katera ni niti navaden bel niti rdeč ali alotropičen fosfor, temveč povsem nekaj drugega, namreč dobimo črn fosfor! Črn fosfor je trd in jako počasni gori, je tudi za petnajst procentov bolj gost kot je bele vrste. Lahko se ga mečka po rokah brez strahu, da bi se vnel. Kar je pri tem fosforju najbolj

bivalstvo obremenjeno z večjimi davki ali drugimi enakimi zahtevki.

V okolišju mariborskega mesta izvrši popis mestna občina po občinskem popisnem odboru, čigar predsednik je g. dr. Josip Barle, notar v Mariboru, Aleksandrova cesta.

Temu odboru so podrejeni popisni rajonski pododbori za vsak mestni okraj (I., II., III., IV. in V.), ki tvorijo hkratu popisni rajon.

Občinski popisni odbor postavlja v posvetovalnici mestnega magistrata, popisni rajonski pododbor

za okraj I. (Maribor mesto) v državni gimnaziji na Koroščevi ulici,

za okraj II. (Grško predmestje) v državni gimnaziji na Koroščevi ulici,

za okraj III. (Melje) na Slomškovem trgu št. 5, I. nadst.,

za okraj IV. (Koroško predmestje) v sobi št. 7 mestnega magistrata,

za okraj V. (Sv. Magdalena) v prostorih mestnega stavbnega urada na Koroški cesti št. 1, II. nadst.

Popisni rajon I. je razdeljen v 29 popisnih krogov I/1 do I/29, popisni rajon II. v 31 popisnih krogov II/1 do II/31, popisni rajon III. v 14 popisnih krogov III/1 do III/14, popisni rajon IV. v 18 popisnih krogov IV/1 do IV/18 in popisni rajon V. v 34 popisnih krogov V/1 do V/34.

Popisovalci bodo 28. januarja pričeli z raznašanjem popisnih obrazcev, ki jih dobe družinski poglavarji oziroma njihovi zastopniki. Družinski poglavarji oziroma upravitelji zavodov, so dolžni dati popisovalcem vse potrebne podatke in so odgovorni, ako bi kaka oseba njih domačinstva ostala nepopisana oziroma ako bi bili podatki nepravilni. Popisnice

značilno je to, da postane dober prevodnik elektrike!

Poznate parafin? To je neka vodena bela snov, iz katere se delajo sveče in je zlasti ameriškim rudarjem dobro poznana, ker so ga še nedavno rabili za svoje luči pod imenom „sunshine“ ali „sanšajn“. Vsak ve, da je parafin mehka stvar, toda, če se ga izpostavi zelo močnemu pritisku, postane bolj trd, kot je je mehkejša vrste jeklo. Mehak gumij postane tako krhek ali zdrobljiv kot steklo. Drugo značilno odkritje velikega pritiska je to, da skoro vse kovine, iz katerih se naprimer pripravljajo elektrovodne žice, postanejo po pritisku bolj električni prevodniki, ne mnogo, vendar dovolj, da se opazi.

Nobenega dvoma ni, da se ne bo odkrilo potom takih raziskavanj mnogo o navi atomi in elektroni, če se bo le sestavilo aparate, ki bodo izvršili velikanski pritisk. To znanstveno polje je še deviško in lahko rečemo, da se je do danes napravilo na njem le par prask. Kaj bi se naprimer zgodilo, če bi se nekatere navadne snovi izpostavilo pritisku, ki bi znašal tri ali štiri milijone funtov na kvadraten palec? Nihče ne more sklepati. Seveda, do danes je kaj takega še nemogoče storiti, ker nimamo materiala, ki bi zamogel upirati se takemu strah-

Vroč led.

Vroč led — ali ste že kdaj slišali kaj takega? Najbrž ne. Pa ste li kdaj slišali, da imamo pet različnih vrst ledu? Se manj, kajne. Edina vrsta ledu, katere nam je poznana vsem, je navaden led, navaden, dober, staromodni led, katerega nam narava napravlja vsako zimo v obilici in katerega fabricirajo „ledeni magnatje“ tekom poletja. Ali znanost je v poslednjih letih toliko napredovala, da pozna že pet vrst ledu. Človek je v tem pogledu posekal naravo. Ona zna napraviti le eno vrsto ledu in ta je vedno mrzel, človek pa zna napraviti mrzel led in poleg tega še štiri druge vrste, od katerih je ena take vrste, da je skoro tako vroč kot vrela voda.

V svojih nedavnih raziskovanjih je profesor P. W. Bridgman v Carnegiejevem zavodu v Washingtonu napravil nekaj značilnih odkritij, katera je dosegel s silnim pritiskom. Mnogo snovi je preiskoval, ko so bile podvržene nedavno silnemu pritisku in v teh pogojih se je zgodilo mnogo presenetljivih stvari.

Vzemimo naprimer vodo. Če se voda dne v močno prešo ali stiskalnico in stisne s tako močjo, da na vsak kvadraten palec pritiska teža 300.000 funtov, postane voda trda kot kamen, to je,

spremeni se v led, toda ta led je skoro tako vroč kot vrela voda.

Pod navadnim zračnim pritiskom se voda spremeni v led pri 32 stopinji nad ničlo na Fahrenheitovem toplomeru ali pri ničli na Celzijevem. Vodo se je vedno smatralo za telo, katero se ne da mnogo stisniti. Vsak ve, da če v do vrha z vodo napolnjeno steklenico potisnemo zamašek s silo, da vdarimo recimo z dlanjo po njem, bo odletelo steklenico dno. Vzrok je v temu, ker se voda ne da stisniti kot naprimer zrak, če torej človek z močjo potiska v stekleničin vrat zamašek, mora pač odleteti dno, ker ob robu dna je steklenica navadno najmanj trdna. Dr. Bridgman je pa s svojimi pripomočki dognal, da se da tudi vodo stisniti in sicer jako mnogo. Njemu samemu se je posrečilo stisniti vodo za celih 80 odstotkov, to se pravi, da je vodo tako stisnil, da je zavzela za 80 odstotkov manj prostora nego prej. Tekom tega pritiska se voda spremeni v led, ki ima različne temperature. S pomočjo pritiska je on našel štiri različne vrste ledu iz vode, ki so drug od drugega toplejši in temperatura najtoplejšega znaša skoro sto stopinj Celzija nad ničlo. Led, ki je napravljen na ta način pod hudim pritiskom, je seveda gostejši nego voda in ne plava

in obrazce je treba izpolniti z razločno pisavo in v slovenskem jeziku. Ker je število obrazcev odmerjeno, je paziti, da se obrazci ne pokvarijo ali uničijo. Ne sme se jih pregibati, ne vživati in ne prilepljati ali na kak drugi način pritrditi. Vložiti jih je treba v družinsko polo, katero sme izpolniti izključno le popisovalec. Slednji se izkaže z legitimacijo, podpisano od predsednika mestnega popisnega odbora.

Popisovalec ima pri vršitvi svoje službe značaj javnega uradnika, ki ga ščitijo tudi vsi zakonski predpisi, ki se nanašajo na javne uradnike. Vsak odpor, ki bi se pojavil povodom popisovanja od strani občinstva, je kazniv, kaznuje se pa tudi netočnost ali nepravilnost, ki se zagreši pri izstavljanju popisnic in obrazcev in vsako napačno podajanje podatkov.

Z ozirom na veliko važnost, ki ga ima popisovanje ne samo za državno in občinsko upravo, temveč tudi za znanost in za splošno dobro, naj bo občinstvo popisovalcem v vsakem oziru uslužno in v odgovorih na stavljena vprašanja odkritosrčno.

V času, ko se vrši ljudsko štetje in popisovanje živine, uraduje mestni magistrat s strankami le od 11. do 12. ure dopoldne.

Zanimivosti.

Skrivnost dvajsetdinarskih falsifikatov. Zdi se, da je avstrijska republika postala pribežališče vseh grešnikov. Zločini, sleparije, goljufije in razne druge nečednosti kar rastejo ena za drugo, kakor gobe po dežju. Nizek kurz avstrijske valute je rodil med drugim tudi silno povpraševanje po drugih boljših valutah, katere Avstrijci kupujejo kar na debelo. To so opazili tudi ponarejevalci denarja ter sijajno izrabili. Videli so, da Avstrijci navadno tujega denarja ne poznajo dobro in da je radi tega ravno med temi ljudmi najlažje spraviti v promet ponarejene novčance. Tako so se po Avstriji, a osobito na Dunaju, ustanovile kar cele tajne tovarne za ponarejevanje inozemskih novčanic. Tam so se ponarejevali italijanske lire, osobito novčance po 100 lir, dalje dolarji, francoski franki, češke krone ter tudi naši dinarji. — V Gradcu so se ponarejevali 5 dinarske novčance in ko so se sedaj pojavili falsifikati 20 dinarskih novčanic, so se oblasti obrnile kar naravnost v Avstrijo. In res — našle so že sled in to na Dunaju. Te dni je bilo na Dunaju aretiranih devet oseb, od katerih pa jih je bilo sedem že izpuščenih, obdržani pa sta bili v zaporu dve osebi in to trgovca Sulin in Margušec, o katerima je dokazano, da sta razpečavala 20 dinarske falsifikate. Zanimivo pa je, da so neznanci oskrbovali rodbine teh aretirancev na še nepojasnjen način s vsem potrebnim med tem časom, ko so bili ti v zaporu. Iz tega je razvidno, da mora biti cela družba jako izborno organizirana. Kje ima ta družba svoj sedež in delavnico, to pa doslej

vitemu pritisku. Jeklene stiskalnice bi se razletele na kose ali zvile, kot da so iz svinca, če bi se jih skušalo prisiliti, da dajo tako silovit pritisk. Toda znanost je do danes izvršila že mnogo „nemogočih“ stvari in nobenega vzroka nimamo dvomiti, da ne bo prišla tudi ti stvar v okoliščini. V nekaterih krogih se celo upa, da se bo v velikem pritisku našlo ključ do vresničenja sanj alkemistov, da bi se namreč dalo spremeniti cenene kovine v dragocene ali obratno. Dasi zveni to nekoliko ekstremno in večina znanstvenikov ne posveča tej teoriji nobene pozornosti, kljub temu se kaže na fosfor, ki se pod tem pritiskom tako čudno spremeni in vprašuje, zakaj bi se tudi druge stvari ne spremenile istotako.

Naj že bo stvar kakoršnakoli, povsem mirno lahko trdimo, da bo znanost v teku prihodnjih let napravila marsikatero presenetljivo odkritje.

kljub vsem naporom se ni bilo mogoče razkriti. Skrajni čas bi pač bil, da bi se za ponarejevalce uvedla brezpogojna — smrtna kazen.

Dnevna kronika.

— **Nemščina in srbohrvaščina.** Na naših mariborskih šolah se zahteva učenje nemščine sedaj še z večje strogostjo, kakor se je zahtevalo pod staro Avstrijo, dočim se srbohrvaščini ne posveča nikake pozornosti in je učenec popolnoma prosto, ali se kaj naučijo ali ne. Obenem se pa tudi strogo poučuje gotica, ki jo Nemci sami že opuščajo, za cirilico pa se nihče ne zmeni. Brez komentarja.

— **Posnemajmo naše Nemce!** V zadnjem času so Nemci pričeli ostentativno bojkotirati ne samo naše javne prireditve, ampak tudi našo trgovino in obrt. Med temi se nahaja tudi neka Paternoli, čije mož se nahaja v Nem. Avstriji. Pred kratkim je poslala svojo služkinjo v trgovino. Ko ji je služkinja prinesla blago domov in je povedala, da je kupila pri slovenski tržnici, jo je Paternoli poslala nazaj, češ, „wir brauchen von Windischen keine Ware.“ In služkinja je morala nesti dotično blago nazaj. Kdaj bodo naše slovenske žene tako zavedne? Nikoli — če nimajo več narodne zavesti, kakor moške, ki zapravljajo denar tudi pri razvpih Nemcih.

— **Naša valuta v Nem. Avstriji** padla. Kakor se nam iz Dunaja poroča, je vsled obljub entente, da priskoči Nem. Avstriji na pomoč z večjim kreditom, naša valuta v trgovskem prometu padla, oziroma je v splošnem obstala na zadnji višini. Ob enem se je blago v Nem. Avstrijo nad 100 odstotkov podražilo. Navadne srajce, ki so še pred 1 tednom stala 600 K, veljajo danes 1200—1300 K, par priprostih nogavic 120 K, kravata 600—700 K. Zato je naenkrat se zaustavil naval kupovalcev iz Jugoslavije, kar se posebno občuti na Dunaju. Za našo obmejno manufakturno trgovino bo to novo razmerje v toliko dobrodošlo, da ne bo vsakdo za vsako malenkost romal na Dunaj in v Gradec.

— **Pošta v Jugoslaviji.** Prejeli smo: Bil sem dlje časa v Ljubljani, Zagrebu, Osijeku, na Krškem in v Bjelovaru na Hrvaškem. Povsodi v navedenih mestih se dostavlja pošta tudi ob nedeljah dopoldne, le v Mariboru ne. Zakaj? So za Maribor veljavni drugi predpisi ko za celo ostalo Jugoslavijo? Poštna uprava ima besedo.

— **Navijanje cen v Brežicah.** Prejeli smo: Pridem v gostilno in si naročim porčijo gulaža. Natakara mi prinese rujavo brezokusno namako, v kateri so plaval širi kosci mesa v velikosti sladkorne kocke in trije kosci krompirja. Gulaš je stal 10 kron. Kilogram govedine dobim v Brežicah za 20 kron. Iz ene kile govedine je narezala moja žena 52 takih koscev. Torej napravi gostilničar iz ene kile mesa 13 porcij gulaža, kateremu pridene par krompirjev. Iztrži toraj iz ene kile govedine, ki ga stane 20 kron, 130 kron. Za tako oderuštvo, kateremu so izpostavljeni potniki, bo tudi treba vpeljati batine.

— **„Die Čičen in Marburg“.** V včerajšnjem listu smo poročali pod tem naslovom, da se je drla neka dvojica na Aleksandrovi cesti: „Was machen die Čičen in Marburg“. Policijski komisariat nam sporoča o tem dogodku naslednje podrobnosti: Anton Ornik, rojen v Makolah, pristojen v Sv. Rupert, Slov. gorice, stanujoč na Aleksandrovi cesti št. 26, oženjen, paznik na postaji glavnega kolodvora, govori slovensko in nemško, se je vračal dne 19. januarja ob 22. uri vinjen domov. Pri tem se je zaletaval in razbijal po rolojih. Ko se mu je približal stražnik, ker je bil o-umljen, je razbil neko šipo, je pričel Ornik bežati. Pri gostilni „Wilson“ ga je pa stražnik dohitel, ali Ornik je slednjega sunil z nogo v trebuh, ter se vrgel na tlak. Sele s pomočjo dveh drugih stražnikov in vlakovodje g. Alojzija Turka, se je posrečilo Ornika dvigniti. Med tem pa je došla k njim tudi Ornikova žena in

zahtevala od moža uro in veržico, „dass ihm die Čičen nicht wegnemen“, kakor se je izrazila. Seveda je bila tudi ona aretirana. Pred trgovino Kiffmann jim je došla nasproti razmejitevna komisija. Tedaj se je skušal Ornik otresti stražnikov ter zaklical članom komisije: „Meine Herren! Schauen sie, was die Čičen mit mir machen“. Oba razgajača sta v zaporu.

— **Ormoški klerikalni dopisnik,** ki piše v „Straži“ z dne 19. januarja o ormoških liberalcih in občnem zboru čitalnice, se naj vendar informira pri svojem zaupniku gospod živinozdravniku, kdo je bil vse na občnem zboru in zakaj se ni oder posodil. Prvič je oder last ormoške čitalnice in ne kakor dopisnik trdi, šole, drugič se pa s takimi ljudmi, ki hočejo in sklepajo na eni strani pogodbe in dogovore z društvom, za hrbtom pa v istem času zlorablajo prižnico in spoved na najgrši način proti istemu društvu, vendar ne moremo spuščati več v nobene dogovore. Če bi bili ljudje pošteni, bi se jih kot poštenjake postreglo, za nepoštene in zahrbtnje ljudi — so pa druga plačila. Molčali smo do sedaj kot grob, a v kratkem posvetimo, ker se nas izziva, temeljito v te črne zaloge.

— **Proslava Sv. Save.** V četrtek dne 27. januarja se vrši na vojni realni proslava Svetega Save, pravoslavnega šolskega patrona s službo Božjo v pravoslavni kapeli ob pol 10. uri dopoldne, potem s sekanjem kolača in predavanjem o Svetem Savi v šolski telovadnici. Pravoslavni verniki se vabijo k tej proslavi.

— **Sovražnik slovenskih listov.** V gostilni „Tržaški dvor“, lastnik Hubman, ni dobiti niti enega slovenskih listov, pač pa samo nemške. Dolžnost slovenskih gostov, ki zahajajo v take gostilne je, da zahtevajo slovenske liste.

— **Izredni občni zbor jugoslovenskih novinarjev v Ljubljani** je sklenil, da se morajo v bodoče izključiti katerikoli osebni napadi na urednike poednih listov, tudi ako so politično nasprotni. Taki napadi se tudi od zunanjih dopisnikov in sotrudnikov ne bodo sprejemali, temveč principijelno metali v koš. Obenem pa se mora ublažiti tudi osebna borba proti nasprotnim politikom, kakor tudi drugim osebam sploh. Novinarji bodo odslej praznovali tudi 1. maja, Vidov dan ter praznik ujedinjenja 1. decembra.

— **Dvajsetdinarske novčance.** V Beogradu so se sedaj nenaodoma spomnili, da kroži po naši državi pet različnih falsifikatov 20-dinarskih novčanic. To so potem razglasili po celi državi, niso pa povedali, kako ti falsifikati izgledajo in kako se spoznajo. To je povzročilo nepričakovano paniko; nihče ne ve več sprejemati teh novčanic in ljudje, ki imajo sicer denar, so tako naenkrat brez denarja in ker so to večinoma ubožnejši sloji, pred vsem pa naše uradništvo in delavstvo, je to naravnost usodno. Vsled tega pozivamo merodajne kroge, da ukrepejo takoj vse potrebno, da se bo te novčanic lahko vsaj zamenjalo. Prvi falsifikati so se pojavili že pred več meseci, toda od tedaj do danes se nihče ni zmenil, da bi te falsifikate odpotegnili. To je nepojmljiva malomarnost. Tako postopanje pomenja naravnost krasti premoženje državljanov. Najprej smo izgubili več ali manj z raznimi žigosanji, kolkovanji in zamenjavami, sedaj pa naj izgubimo še s falsifikati? Poleg tega pa je to tudi silno žalostno priporočilo za našo valuto v inozemstvu, ki bo s tem izgubila še zadnji ugled.

— **Prihodn'a številka „Uradnega lista“** bo priobčila objavo ljubljanske delegacije finančnega ministrstva o popisu ponarejenih 20-dinarskih bankovcev. Občinstvo se opozarja na ta popis in na karakteristične znake falsifikatov. — To vest smo prejeli danes mesto popisa! Nerazumljivo je, zakaj se drugim listom ne da na razpolago popis, kajti popis v „Uradnem listu“, ki pride le malokomu v roko, bo prav malo koristil.

— **Ogorčenje v trgovskih krogih.** Iz trgovskih krogov nam prihajajo radi 20-dinarskih bankovcev pritožbe, polne

ogorčenja proti Narodni banki, ki je čisto po nepotrebnem izzvala velikansko zmešnjavo v celem, torej privatnem in javnem prometu. Trgovci se sili od uradne strani in od odjemalcev, da morajo sprejemati te bankovce, a trgovci jih ne morejo spraviti nikamor v promet. Narodna banka se izgovarja na falsifikate. Kdo je zanje odgovoren, morda ravno trgovci? Sploh pa, kdo je videl te falsifikate, zakaj se ni izval preje popis novih falsifikatov, predno se je izdalo ukinitve in sicer tako ukinitve, o katerem niti ne vemo, kdo ga je izdal? Ali naj ljudstvo trpi radi par falsifikatov, ki jih po krivdi Narodne banke z njenim „ima vremena“ poslovanjem niti ne pozna? Naj se napram ponarejevalcem denarja uvede smrtna kazen in izguba vsega premoženja, pa bo kmalu drugače, kakor je zdaj, ko se jih kaznuje s par meseci zapore. Trgovci in obrtniki zahtevajo, da tu takoj vlada napravi red, sicer bo država tudi sama trpela posledice.

— **Presenečenje** nam je prinesel 25. januar z novim snegom in oadcem temperature od + 15 C na ničlo.

— **Uporniki v južnih delih naše države.** Ministrstvo za notranje zadeve je naročilo podrejenim oblastim v južnih delih države, naj tavor pozovejo vse upornike k predaji tekom meseca dni. Vsem, ki se bodo predali, bo odpuščen smrtna kazen, ostale kazni pa, ki bi jih zadele za njihove zločine, jim bodo olajšane. Poleg tega se oprostijo vseh kazni za prestopke v času okupacije. Proti onim, ki se ne bodo predali, bodo oblasti ukrenile najstrožje odredbe ter uporabile vsa sredstva, katera je ministrski svet odobril kot najuspešnejša.

— **Popis prebivalstva, hiš in stanovanj v Mariboru.** Uspeh konspiracije prebivalstva itd. v Mariboru je sledeč: Skupno je bilo dne 20. novembra p. t. 29.014 oseb civilnega prebivalstva, 2190 vojaških oseb in 1000 jetnikov v kaznilnici. Nadalje je računati dnevno 400 tujcev. Takih oseb, ki so se po novem letu na novo priglasile, je 364. Stanje na dan 1. januarja 1921 je bilo 32.968 oseb. Od teh je moškega spola 15.536, ženskega pa 15.478. Pristojnih v Mariboru je 10.153, 12.784 je takih, ki imajo domovinsko pravico v ostalih delih Jugoslavije. Inozemcev se je naštel 4020, pri 2057 se pa pristojnost še dosedaj ne more ugotoviti (opcijska pravica itd.), toraj je tujcev v Mariboru 6077. Hiš se je naštel 1179 s 6331 stanovanji. Pri popisu se je ugotovilo, da stanuje po železniških vagonih 35 družin in 159 oseb.

— **Brutalno postopanje z živlino** v mestni klavnici mariborski se, kakor nam poročajo, še vedno nadaljuje. Radi tega apeliramo na novega g. vladnega komisarja, da končno tudi v tem oziru napravi red, ker ga prejšnji ni hotel.

— **Vsi poštni uradi** so dobili od poštnega ravateljstva ukaz, da do nadaljnjih odredb ne smejo sprejemati bankovcev po 20 dinarjev (80 K), dokler in dobe natančnih popisov falsifikatov.

— **Obvezanci vojaških taks.** Vojaškotaksni obvezanci letnikov 1886 do 1897, stanujoči v Mariboru se pozivljajo, da se radi vojaške takse tekom osem dni, a najkasneje do 31. januarja 1921, javijo pri mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 5, soba št. 3.

— **Plačilni roki za mestne doklade.** V smislu zakona z dne 15. avgusta 1903, št. 37 dež. zak., se splošno naznanja, da so plačilni roki za mestne doklade, najeminske naklade in vodarino od mestnega magistrata Maribor določeni: 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra. Ako se tekom 80 dni po označenem roku ne izvrši plačilo, zaračunajo se zamudne obresti kakor hitro skupna obveznost vplačila za leto presega znesek 20 K.

— **Skrčen obrat v mestnem kopališču.** V mestnem kopališču se počeni s 27. januarja 1921 skrči radi pomankanja premoga obratovanje na tri dni t. j. četrtek, petek in soboto. Parna kopel za ženske bo odprta ob petkih popoldan.

— **Sestanek dobrovoljcev.** Dobrovoljci mariborskega okrožja imajo danes v torek ob 20. uri v Narodnem domu

važen sestanek. Na sestanku bodo do-
brodošli tudi rezervni častniki.

— **Vojni invalidi, pozor.** Dne 27.
t. m. ob 9. uri se bo vršila, kakor že
javljeno v Meljski vojašnici licitacija
vojaške kantine za dobo od treh let.
Prednost imajo vojni invalidi.

— **Za Jugoslovensko matico** je
nabral policijski kancler g. Lipuš na
gostiji Vavpotič iz Hajdina znesek 72 K.
V posnemanje!

— **† Franjo Volčjak.** V ponedeljek
24. t. m. popoldan je po kratki in
mučni bolezni preminul gospod Franjo
Volčjak, okrajni tajnik pri okr. glav-
arstvu v Mariboru. Rajnik, vzoren uradnik
in idealen tovariš, priljubljen pri svojih
predpostavljanih in pri svojih sodrugih,
zapušta vdovo z 4 nepreskrbljenimi
otroci. Blag mu spomin! Zalujoci
družini naše iskreno sočutje.

— **Pri trgovskem plesu** v soboto
29. t. m. bode tudi galerija cenj. obis-
kovačcem, posebno pa neplesalcem do-
stopna. Ker bode tudi tam preskrbljeno
za dobro razsvetljavo in razne šotore, se
s tem nudi ravnotako cenj. obiskovalcem
dobra zabava.

— **Plesni venček poštinih usluž-
bencev**, katerega priredi „Društvo jugo-
slovenskih poštinih uslužbencev“ s so-
delovanjem uradništva in služabništva,
se vrši, kakor je bilo v listih objavljeno,
nepreklicno 1. februarja v prostorih
„Oficirskega doma“. Začetek ob 20. uri.
Vstopnice se dobe pri vseh linah glavne,
kolodvorske in magdalenske pošte, na-
dalje jih imajo na razpolago dostav-
ljajući paketov in denarni pismožve.
Predpriprave se vrše z veliko intenziv-
nostjo ter je zanimanje na to prireditev
posebno v slovenskih narodnih krogih
veliko.

— **Tovariši, invalidi - inteligenti.**
Naše podružnice in poverjenišva širom
Slovenije bodo imele v najkrajšem času
občne zbornice in volilo se bode nove
odbore. Pozivljamo Vas in prosimo, da
pristopate v te nove odbore. Priglasite
se. Naša društva zelo pogrešajo inva-
lide-inteligente, ki bi našim manj na-
obraženim tovarišem bili kot dobri
svetovalci. Veliko izmed tovarišev in-
teligentov uživa stalno službo in do-
hodke. Prav veliko naših invalidov vdov
in sirot je še nepreskrbljenih, 45.000
nas trepih je v celi Sloveniji. Treba je
močne organizacije, da preni naš za-
kon, ki ga imamo v najkrajšem času
sprejeti. Naše podružnice in poverje-
ništva potrebujejo resnega in so delu-
jočega odbora. Vršili se bodo občni
zbori, katerega dolžnost je vsakega po-
sameznega invalida inteligenta, da se
udeleži istega in da posveti vse svoje
moči naši organizaciji. Glede tega se
naproša iste ako so pripravljeni prev-
zeti to težko in nujno potrebno delo,
naj nam blagovolijo to pismeno spo-
ročiti na naslov: Splošna organizacija
vojnih invalidov v Ljubljani, Gosposka
ulica 3 in nam javijo kje so člani, in
če še niso je dolžnost, da se vpišejo
pri najbližji podružnici oziroma po-
verjeništvu.

— **Dobrodelna veselica v Svečini.**
Svečinci so priredili v sredo 19. t. m.
v gostilni Smonik veselico s plesom v
korist ubogim šolskim otrokom za na-
bavo potrebnih učnih potrebščin. Vese-
lica, za katero imajo največ zaslug g.
Smonik, g. nadučitelj Hauptman, gđni.
učiteljci Punčuhova in Rothova ter
finančni stražniki, je prinesla 2300 K
čistega dobička, kar je vsekakor hvale-
vreden uspeh za našo obmejno Svečino.

— **Otvoritev nove brivnice.** Na
novo preurejeno brivnico je otvoril v
Jurčičevi ulici primorski begunec Vjek-
oslav Gjurić. Glej današnji oglaš.

— **Ameriška akcija za evropske
otroke.** Jon Rockefeller jun. je daroval
za evropsko otroško pomožno akcijo
en milijon dolarjev.

— **Maščevanje odpuščenih delav-
cev na Španskem.** Madridske novine
poročajo, da je osebe neke papirnice
radi odpusta zažgalo poslopja tvornice.
Cela tvornica je bila upepeljena. Skoda
je velikanska.

— **Za poslance uradnike.** Na
seji verifikacijskega odseka se je raz-
pravljalo o vprašanju uradniškega polo-

žaja narodnih poslancev. Sklenilo se je,
naj se izpremeni člen volilnega zakona,
ki zahteva, da poslanci, ki pridržijo man-
dat, izgube uradniški čin. Uradniki, ki
so službovali nad 10 let, naj se vpokojijo,
oni, ki so službovali manj let, pa mo-
rajo podati ostavko svoje službe.

— **Pravosodni zakonodajni svet.**
V ministrstvu za pravosodje je sestavljen
stalen zakonodajni svet, ki bo strokovno
izdeloval zakonske načrte.

— **Za rodbini Mišič in Stojanovič.**
Tekom tega tedna bo vlada odredila po-
trebno za državno preskrbo rodbin po-
kojnega vojvode Mišiča in finančnega mi-
nistra Koste Stojanoviča.

— **Bosanski poštni uradniki v Slo-
veniji.** V ministrstvu za pošto in brzo-
jav se izdeluje ukaz o premeščenju bo-
sanskih uradnikov v Slovenijo. Največje
število bo premeščenih v Maribor in v
Ljubljano.

— **Poštna znamke.** Ministrstvo za
pošto in brzojav objavlja, da ostanejo
poleg novih poštinih znamk nekaj časa
tudi še stare poštna znamke v veljavi.

— **Posestvo Belja.** V generalnem
ravnateljstvu državne svojine je sprejeta
in po ministrskem svetu podpisana na-
redba o nacionalizaciji in upravi držav-
nega posestva Belja. To posestvo je bila
svojina Karla Habsburškega.

— **Nadaljevanje prispevkov „Ljud-
ske kuhinje“.** Wolfram 20 kron, Miro-
slav Naberger 40, Ivica Medič, Fram 20,
Zlata Brišnik 15, F. in A. Uher, podru-
žnica Maribor (centrala Ljubljana) 100,
I. Mohorko 40, F. Kneser 20, Ilich Fr.
10, Cripa 30, anončni in informacijski
zavod „Vedež“ Maribor 20, Josip Wai-
dacher 20, Photo Wagner 10, A. Hey
10, Novak, sedlar 10, Tschare 20, Ba-
loh in Rosina 20, Sepec 20, Herman
Berg 100, Walter Halberth 100, „Mesi-
ja“ Tavčar 100, Welle Rudolf, svinjske
pljuča in klobase, W. Veis, Trg Svobo-
de, 40, Ivan Kravos 40, Gustav Bern-
hard 60, Ivan Korajija 80, M. Letonija
Aleksandrova cesta 80, Anton Malek 40,
Viktor Kunštek in drugovi 10, Ivan
Hajny 20, Wippel 15, Ullaga 15, Karl
Haber 40, Josip Serec 40, Bureš 20,
Stickler 100, Worsche Karl 50, Weixl
Vilko 40, M. Ziegler 40, Združeni čev-
ljarski mojstri v Mariboru 40, Martin
Gajšek 20, Ferd. Kaufmann 20, Jakob
Lah 20, Küster Ferd. 40, Ludovik Fr.
in sinovi, testenine v vrednosti 7 do
800, Zokaly Franjo 20, Ernešek Marija
20, Anton Golež 10, Ertl Anton 20, P.
Srebre 10, Pastirk in Comp. 20, Skla-
dišče in otpremniško dion. društvo 20,
Mag. Sirak 20, dr. Irgolič, odvetnik 40,
Vaupotič, pekar 10, Golec, gostilničar
20, Mariborska mlekarina 50, Franc Gro-
belšek 20, „Jug“, trgovina z lesom 40,
Pugel in Rossmann 100, Anton Kiffman
50, Franc Weiler 10, Vertnik 15, Anto-
nija Schinko 15, A. Spatzek 20, Ignac
Tischler 20, Aleks Ledineg 10, Pučko
10, Josip Baumeister 20, Pavel Kuhar,
tobakarna 10, Stevo Tončič 20, Fani
Bayer Swaty 100, Narodna banka, po-
družnica Maribor 100, F. Laufer 20,
Samuel Tröster 20, Gerhold in Jerausch
20, Vinko Hmelak 40, Strausgilt 30, F.
Majer 40, Josip Rosenberg eno vrečo
koruznega zdroba in 25 kg moke, De-
lavaska pekarna 30, Schneideritsch 40,
Josip Sušterič 20, Josip Fric 10, Josip
Mlinarič 10, Martinz in Strauss 20, Grei-
ner 20, Preac in Soštarič 100, Büdefeldt
50, „Melistroja“ Ferdo Vincetič 10, A.
Platzer 50, F. Heller 20, P. Füllekruss
10, Lorber 10, Gaus in Grč, glavna to-
bačna zaloga 20, Sirk 60, F. Uhler 20,
F. Plochl 20, Vilhl. Badl 50, Prull 10,
Richard Ogriseg 80, Ferdo Potočnik 50,
Karl Schmidt 50, Posch 20, Leopold
Gusel 50, Rudolf Schweighofer 30,
Rudolf Löschnigg 20, Rantner 30, Sto-
sier 10, Adolf Bernhard 30, Tscheligi
50, Karl Lotz 30, Karl Pirch 20, Stojec
10, Eksporno društvo Matija Suppanz,
Himmler 100, Mestna hranilnica, Mari-
bor 200, Filipič 20.

Kultura in umetnost.

— **Glasbena matica v Mariboru.**
Redne pevske vaje možkega zbora se
prične v sredo dne 26. januarja 1921 ob
20. uri v društvenih prostorih. Zeleti je

da se te vaje udeležijo vsi pevci, tudi
oni, ki so bodisi iz katerega koli
vzroka izostali pri zadnjem obnem
zboru. Le redno pohajanje k pevskim
vajam omogoči časten nastop.

— **Jugoslovenski akademski glas-
beni klub „Mladost“** je priredil kon-
certno turnejo po kulturnih središčih
poljske republike. Po poročilih iz Var-
šave se je vršil tamkaj dne 13. t. m.
zvečer v dvorani filharmonije prvi
koncert kluba „Mladost“ pod vodstvom
g. Dobronica. Pevci so bili od številnega
občinstva prisrčno pozdravljeni. Dne
12. t. m. so pevci prisostvovali gleda-
liški predstavi v operi, kjer jim je ob-
činstvo priredilo burne ovacije. Orkester
je igral jugoslovenske himne. Poljska
mladina priredi na čast jugoslovenskim
gostom slavnosten banket. Klub „Mla-
dost“ priredi še koncerte v Poznanju,
Gnieznu, Bydgoszczu, Lublinu, Lvovu
in v Krakovu.

Vreme.

— **Meteorologično poročilo.** 24. jan.
Po izredno lepih dneh 19. in 20. jan. je
dne 21. dop. nastopila reakcija: oblačno,
južno, nagnenje k padavinam. Toda ta re-
akcija je bila kratka; že popoldne se je
zjasnilo, barometer, ki je ves čas pola-
goma lezel navzgor, se je do večera po-
maknil skoro na svoje prejšnje stanje
(744). In sledila sta zopet dva krasna
dneva 22. in 23. januar s temperaturo
blizu do 10° C v opoldanskih urah. Ves
ta čas je bil lahen severozapadni nad-
vladajoč v zgornjih zračnih plasteh, dočim
sta se v spodnjih plasteh izmenjavala
komaj občutna jug in zapad. Dne 24. pa
je že zgodaj zjutraj močnejši zapadnik
valil svoje vlažne oblake in prinesel nam
je izredno toplo, južno vreme, tako da
je toploter v opoldanski uri kazal nad
15° C gorkote — gotova izrednost v tem
času. Vse te dneve pa so se vztrajno
vzdrževali znaki večjih elementarnih iz-
bruhov na daljnem jugozapadu ter pred-
znaki snežnih viharjev, katerih izbruh na
kako gotovo krajino je nepreračunljiv in
sicer z ozirom na vzroke, ki jih moramo
iskati v elementarni revoluciji vulkan-
skega značaja. Nesigurna, kakor smo vi-
deli, je ob vsakem takem izrednem stanju
tudi vremenska napoved. Pri naglem pa-
danju barometra dne 24. in pri izrednem
toplem, vlažnem zapadniku se je splošno
računalo na padavino že istega večera,
a vendar smo imeli v ponedeljek najlepši
večer in barometer se je nepričakovano
dvignil zopet na kviško. Gotovo je, da
je 24. januarjem to izredno stanje do-
seglo svoj vrhunec in da bodo tisti, ki
verujejo, da bodo ti krasni dnevi trajali
še do konca tega meseca že tekom 48 ur
— razočarani. Sladila bo reakcija in sicer
zelo občutna.

Zdravstvo.

— **Kadar sneži.** — Sneg bolje očisti
ozračje nego dež. Ne pobere s seboj
samo prahu, saj, mikrob, ampak tudi
razne pline, kakor n. pr. amonijak,
žvepleno in žveplenasto kislino itd. Za-
radi tega je zrak na sneženih poljanah
tako čist in zdrav.

— **Kislo mleko** — naši ljudje po-
nekoč ne jedo radi, a v tem greše. —
Tudi kislo mleko hrani v sebi vse re-
dilne sestavine svežega sladkega mleka
— samo nekoliko spremenjene; mlečni
sladkor je pretvorjen v mlečno kislino.
Ta razlika pa je še mnogim dobrodošla
in potrebna. Kislo mleko se sme torej
uporabljati pri otrocih, ki so že ne-
koliko odrasli, ravno tako, kakor sladko.

— **Socijalizacija zdravstva ua Ru-
skem.** Neka naredba sovjetskega ljud-
skega komisarja za ljudsko zdravstvo
prepoveduje izvrševati privatno zdrav-
niško prakso v območju za sovjetske
Rusije ter odreja socijalizacijo celokup-
nega zdravstva.

— **Bogataška pojedina.** — Na bo-
gataški pojedini se servira večkrat tudi
divjačina, ki vsled zaenajajoče se gnilebe
že nekoliko diši (Hautgout). Da ne go-
vorim o pokvarjenem okusu teh ljudi,
jih opomnim samo na to, da pokvar-
jeno meso zdravju škoduje; zlasti slabo
upliva tako meso na obisti.

Najnovejša poročila.

Seja konstituante.

Beograd, 25. jan. Ker včeraj besedilo
spremenjenega poslovnika se ni bilo
dotiskano, se je se ja konstituante pre-
nesla na danes.

Otvoritev pariške konference.

LDU Pariz, 24. januarja. Na pa-
riški konferenci, ki se je pričela danes
ob 11. uri in kateri so prisostvovali de-
ledati Francije, Anglije, Italije, Belgije
in Japonske, je po kratkem pozdravnem
nagovoru predsednika konference, mini-
strskega predsednika Brianda in po raz-
lagi dnevnega reda pričela razprava o
vprašanju, ki je dalo povod za skli-
canje konference, namreč razorožitvi.
Vstopili so nato izvedenci vseh zastop-
anih držav ter je maršal Foch podal
kratko poročilo konference v Versail-
lesu od 30. decembra m. l., nakar je
obrazložil sedanjí položaj Nemčije glede
čet in njih oborožitve. Maršal Foch je
naznanil ugotovitev mednarodne komi-
sije in naglašal, da se je ali zavlekla
ali pa tudi ne izvršila izvedba določb
spaskega dogovora glede razorožitve
v Nemčiji. Izvajanja maršala Focha so
kakor je bilo videti, napravila na za-
stopnika Anglije Lloydja Georgea in
tudi druge zastopnike zavezniških dr-
žav ugoden vtis. Izvedenec general
Nolles (Francija) je navedel številke in
izjavil, da Nemčija svojih obveznosti še
ni izpolnila v vsem obsegu in da se
jim skuša odtegniti.

Korošec konfirira z Pašičem in
Protićem.

LDU Beograd, 24. jan. Načelnik
Jugoslovenskega kluba, dr. Korošec, je
pozvan na razgovor k ministrskemu
predsedniku Pašiću, s katerim je delj
časa konfiriral o trenutnem položaju v
državi. Sestal se je tudi s poslancem
Stojanom Protićem, s katerim se je delj
časa razgovarjal.

Protić položil še drugi mandat?

LDU Beograd, 24. jan. V krogih, ki
so blizu Stojanu Protiću, se čuje, da
Protić ne bo prisegel in da hoče polo-
žiti tudi svoj drugi mandat. Največ za-
nima parlamentarne kroge, kako bo Pro-
tićeva ostavka učinkovala v radikalnem
klubu. Iz razgovorov z dobro poučenimi
osebami se doznava, da Protić ne misli,
da bo radi tega prišlo do razkola v ra-
dikalnem klubu.

Wilson hoče posredovati v ruskem
vprašanju.

DKU Berlin, 24. jan. „Deutsche
allg. Ztg.“ poroča iz Newyorka: Wil-
son je poslal tajništvu zveze narodov
noto, v kateri prosi velesile, naj dajo
jamstva za to, da se Rusija zavaruje
pred vojaškimi napadi, s čemer naj se
preprečijo nove vojne. Velesile naj pri-
znajo pravico do samoodločbe Rusije.
Wilson ponuja velesilam, naj se odpo-
šlje prejšnji ameriški poslanik v Ca-
rigradu Morgentau, v Rusijo, ki naj bi
tam uvedel primerna pogajanja, ako bi
bile velesile s tem zadovoljne.

Vojna posojila.

LDU Beograd, 24. jan. Na mnoga
vprašanja glede posojil bivše Avstro-
Ogrske objavlja generalno ravnateljstvo
državnih dolgov: Po členu 206 mirovne
pogodbe z Avstrijo in členu 188 mirovne
pogodbe z Madžarsko naša država ni
pr-vzela in tudi ne priznava nikakih
obveznosti glede podpisovanja in žigovanja
vojnih posojil teh dveh držav. Glede
žigovanja in izmenjavanja teh posojil se
bo vlada popolnoma ravnala po določenih
določbah mirovne pogodbe.

Borza.

LDU Curih, 24. jan. (Borza.) Berlin
10.625. Newyork 635.60, London 24.09,
Pariz 44.50, Milan 23, Bruselj 46.75,
Praga 8.45, Varšava 0.85, Zagreb 4.40,
Budimpešta 1.175, Bukarešta 8.40, Du-
naj 1.70, žigovanje avstrijske krone 1.—.

Gospodarstvo, trgovina.

Naši državni dolgovi. Predvojni dolgovi Srbije so znašali 900 milijonov dinarjev, dolgovi pa, ki je storila med vojno v Franciji, Angliji in Ameriki, so dosegli svojo 1.800.000.000 frankov. Celokupni dolg je znašal pri ujedinenju 2.760.000.000 frank., od 1. decembra 1918 je dvignila naša država posojilo v inozemstvu 435.000.000 frank., kar znaša naš celokupni dolg v inozemstvu 3.200.000.000 frank. Doma se je država zadolžila v bonih za 38 in pol milijonov, o priliki žigosanja za 200.000.000 in pri Narodni banki za 2.600.000.000 kron. Skupen naš notranji dolg znaša torej tri milijarde, zunanji pa šest milijard dinarjev.

Nova tyornica vagonov v Brodu. O tej novi tvornici smo že poročali pred par dnevi, sedaj smo pa izvedeli še nekatere podrobnosti: Brod bo postal po tej novi tvornici industrijsko mesto prvega reda. Te dni se je vršila tamkaj izredna občinska seja, na kateri se je razpravljalo o pogojih podjetja redi zemlje in beneficij, ki bi jih morala občina prepušiti industrijski družbi. Sprejelo se je vse predložene predloge soglasno. Stvoritelji tega največjega projektiranega podjetja so Jugoslovenska banka, Srbska premogarna družba Kaufmann & Comp, tvornica vagonov v Klis-Talca pri Budimpešti in velika kapitalistična družba iz Nemčije. Nadalje se bo baje pridružila temu podjetju tudi Južna železnica s svojimi tovarnami in premogokopi v Režici in eventualno tudi še druga industrijska podjetja, kakor domača tovarna »Danica«, največji interesent srednje Evrope bakrene industrije »Condoard« bosanske železne lvarne itd. Industrija bi pričela s akcijskim kapitalom 20 milijonov, vendar se pa zviša kapital tekom 3 let na 200 milijonov. V podjetju bi bilo nameščenih 6000 delavcev.

Memorandum hrvatskih trgovcev. Trgovska zveza za Hrvatsko in Slovenijo je odposlala novemu trgovskemu ministru dva memoranduma. V prvem se navaja, da ni bila zveza o priliki ministrovega poseta v Zagrebu povabljen na konferenco proizvajalnih trgov, kar je napravilo v trgovskih krogih zelo mučen utis. Zveza je prepričana, da se to ni izvršilo namenoma in izraža upanje, da se v prihodnosti pri sličnih kongresih tudi upošteva. V drugem memorandumu protestira zveza proti nameravani monopolizaciji sladkorja ter opozarja na njega slabe posledice. Prosta trgovina je najboljša regulacijska lestva za cene. Pri monopolu bi se zgodilo slično kot pri soli. Medtem ko se prodaja sol v prosti trgovini a 5.50 K kg, stane pri monopolu znatno višje. Tudi monopolizacija bi škodovala trgovcem, ki imajo plačevati tako visoke davke.

Za nabavo ameriške trte. Ministrstvo za poljedelstvo je zahtevalo od ministrstva za obnovo zemlje kredit 500.000 dinarjev za nabavo ameriške trte.

Za prehrano pasivnih krajev. Ministrstvo za prehrano zahteva, da se od 20 milijonov dinarjev, ki jih je vlada dovolila za prehrano pasivnih krajev, odmeni en milijon dinarjev za siromašne kraje v južni Srbiji.

Načrt o obnovi zemlje. Komisija v ministru za poljedelstvo, ki je sestavljala zakonski načrt o obnovi zemlje, je končala svoje delo. Načrt bo predložen ministrskemu svetu v odobrenje.

Novi most preko Donave. Vlada je odobrila kredit 80 milijonov kron za graditev novega mostu preko Donave med Novi Sad—Petrovarinom, ki bodo gotov tekom 3 let.

Uvoz mineralnega olja. Prehranjevalni minister je odredil, da je dovoljen uvoz mineralnega olja le pod naslednjimi pogoji: Importerji, ki uvažajo mineralna olja radi prodaje, morajo olje prodati naravnost in izključno le konsumentom ali posestnikom industrijskih podjetij. Radi tega

morajo oddati radi kontrole liste vseh industrijev, kojim prodajajo olje, vpsolati z originalnimi sklepi. Prodaja mineralnih olj na preprodajalce je strogo prepovedana. Uvozniki, ki uvozijo olje radi lastne uporabi, ne smejo tega olja razprodajati drugim konzumentom. Eni kakor drugi morajo o tem referirati, kakšne množine in vrste da so uvozili in kake cene so plačali (franco skladišče). Poročila se morajo vpsolati prvi inštančni upravni oblasti.

Nove železniške zveze v zaledju Trsta. Na bernški konferenci nad Jugoslavijo, Avstrijo in Italijo se je dosegel sporazum v vprašanju novih vlakov. Od 1. junija bodeta vozila dva vlaka med Trstom in Dunajem preko Logatca in Ljubljane. Lloyd Ekspres dobi tudi drugi razred ter bo vozil od 30. septembra vsaki dan, ne pa kot sedaj vsaki teden. To tega časa se preuredi v dnevni in direktni vlak preko Logatca št. 702 in 703.

Sladkorna afera na Čehoslovskem. Po vesteh »Časa« je zveza sladkornih rafinerij izročila predsedniku čehoslovaške republike in resortnim ministrom spomenico, v kateri izjavlja, da je bilo radi sladkorne politike dr. Hotovica prodanih do 1. januarja le 465.000 stotov (napram 1.502.000 v preteklem letu) in odposlanih 318.000 stotov (871.000 v p. l.). Za sladkor, 600.000 stotov ki se ni izvozil, bi se prejelo 18 milijonov dolarjev.

Kaj vse je odala Nemčija antanti. Komisija za obnovo objavlja listo predmetov, ki jih je oddala Nemčija na podlagi versailske pogodbe do 31. decembra 1920. Pod naslovom obnove je izročila Nemčija antanti: 17.818.640 ton premoga, 19.000 ton amonijakovega sulfata, 2.034.729 ladij tonaže, 38.730 ton zrakoplovne materiala, 360.176 glav živine, 6.802.558 kg semen, 10.787.027 kg barvila, 27.823 kg farmacevtskih produktov, 4571 lokomotiv, 129.555 vagonov 5000 težkih avtomobilov, 40.000 ton železniškega materiala, 131.505 strojev za orodja in 515 podmorskih kablov. Komisija je izjavila nadalje, da je Nemčija objavljala večje številk, ki ji mora plačati po pogodbi kot kontribucijo 20 milijard zlatih mark, kot jih je v resnici.

Madžarska in ameriški premog. V Budimpešti se nahaja po vesteh madžarskih listov več zastopnikov velikih ameriških trustov, da pričnejo z madžarsko vlado pogajanja v vprašanju nabave ameriškega premoga. Amerika bi dobavljala premog preko pristanišča Konstancie ali Reke in sicer po ceni 16 dolarjev. Do zaključka pogajanj nabrže ne bo došlo, pravi neki list, ker vlada nesoglašanje radi modalitet odplačila.

Francija potrebuje denarja. Iz New-Yorka se poroča, da se pogajanja o sklepanju novega francoskega posojila v Ameriki povoljno vrše. Denarni krogi so mnenja, da se bodo pogajanja zaključila v teku dveh tednov. Posojilo bo znašalo krog 100 milijonov dolarjev.

O ameriški industriji. Pariški »Matin« poroča, da je Nemčija pričela s takozvano industrijsko ofenzivo. Tvornice izdeluju tako izbornu izdelane stroje in motore, da ne posedujejo sličnih niti najboljših francoske tiskarne in tkalnice. Nemško sukno je iste kvalitete kot v predvojnem časom ter je cenejše nego francosko. »Matin« priporoča slično protiakcijo.

Na Francoskem so ustavile tri velike tvornice papirja svoj obrat. Mehanične tvornice svile v Lionu in Izeri nimajo dela, ker je na trgu svila v velikanskih masah. Razven tega so ceste in pristanišča v sl blem stanju in se radi tega ne more nič izvažati. Tekstilni delavci žele, da se jim eni žajo delavne ure, da dobe dela ter nezaposleni.

Ne pozabite na naravo

Glavni urednik: Radivoj Reber
Odgovorni urednik: Fran Voglar

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor. — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

Mala oznanila.

Blagajničarka za trgovino se takoj sprejme. Ker je lahka služba, se sprejme eventualno tudi začetnica z trgovsko šolo in lepo plačavo. Ponudbe je nasloviti pod šifro »M. S. blagajničarka« na upravo. 104

Pohišto, malo rabljeno, polirane omare, postelje, nočne omarice, umivalniki, mize in vložki zelo po ceni radi preselitve za prodati. Vprašati Rotovški trg 3 pri hišni. 105

Nova spalnica se radi odhoda ceno proda. Vprašati Narodna kavarna. 101 2—1

Družinska hiša z velikim vrtom se proda. Zelena ul. št. 3, Nova vas. 100

Beloc (Federweiss). Kdor se za istega zanima, naj se oglasi v upravi lista. 103

Išče se meblirana soba s prostim vhomom za enega ali dva gospoda. Ponudbe na upravo lista. 1

Kleparji!

Vse kleparske stroje in orodja ima stalno v zalogi zastopstvo tvrdke Erdmann & Kirchels, Aue:

Ing. Karlo Okretić i drug
Zagreb, Matzova ul. 25

Strugalnice, vrtalnice, brusilnice, žage za pločevino, gladilnice itd.

11 4—4

Primord!

Naznanjam, da sem očet **novo higijenično brivnico.**

Za prvovrstno in čisto postrežbo jamčim. 106 4—1

Vjekoslav Gjurić

primorski begunec
Maribor, Jurčičeva ulica št. 9

Puitem licitacije preda vojna realka zavodsku

kantinu

u najam. Informacije kod Intendantu vojne realke. 102

Učenec

se sprejme kot litografski strojniki v podružnici Mariborske tiskarne, Strossmayerjeva ulica št. 5.

Pristopajte

Jugoslov. Matice!

Tovarna usnja in gonilnih jermenov

PHIL. KNOCH

Klagenfurt (Celoved)

Prvovrstni jermeni za vse obrate, mašete in tehnične potrebščine.

21 Najposodobnejša tovarna usnja! 6—4

Naše naročnike

opozarjamo, da se naročnina plačuje v naprej in ne nazaj. Kdor pa nam lista, ko mu poteče naročnina ter ne dopošte druge, ne vrne, tega smatramo še nadalje za naročnika ter je tudi pravno dolžan, poravnati nam naročnino za vse nadalje prejetih številke.

Uprava.

Zadružna banka

podružnica Maribor

Gosposka ulica 20 (Pirchanova hiša)

Posluje redno v vseh bančnih strokah

Stranke sprejema dnevno ob uradnih urah

Centrala: SPLIT

Podružnice: MARIBOR, ZAGREB, NOVI SAD

Afilijacije:

Zadružna Banka Rijeka, Zadružna štedionica Trst

Osnovna glavnica: K 50.000.000—

Bankovni oddelek: Bavi se z vsemi bančnimi posli. Obavlja izplačila na vsa tuzemska in inostranska tržišča pod najugodnejšimi pogoji.

Blagovni oddelek: Kupuje in prodaje na veliko vse domače in prekomorske proizvode.

Menični oddelek: Kupuje in prodaje tuje valute, devize in čeke, ter vseh vrst domačih in tujih papirjev.

Čekarni oddelek: Izdaje na vložni žiro in tekoče račune ter jih pod najboljšimi pogoji.

56 8—4

obresluje s 4 1/4 %.